

МЕДИЧНА КАДЕМІЯ

№ 17 (490)
ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ
7 вересня 2019 року

20-РІЧЧЯ ВІДСВЯТКУВАЛО ПІДГОТОВЧЕ ВІДДІЛЕННЯ

Відразу дві поважні події викладачі та слухачі підготовчого відділення Тернопільського національного медичного університету імені І.Горбачевського відзначили 20 серпня. Насамперед це 20 років з дня заснування цього підрозділу в нашому виші. Інше свято – вручення сертифікатів іноземним громадянам про те, що завершили свою підготовку. Уже першого вересня більшість з них стала студентами ТНМУ.

З цієї нагоди всіх присутніх привітав ректор Тернопільського національного медичного університету ім. І. Горбачевського, професор Михайло Корда. Очільник вишу подякував працівникам підготовчого відділення за їх копітку та натхненну працю, адже вони не лише передають знання своїм підопічним, а й ознайомлюють з українськими звичаями та культурою. Михайло Михайлович також побажав успіхів юнакам та дівчатам.

Після теплих вітань ректор Тернопільського медуніверситету вручив випускникам підготовчого відділення свідоцтва про завершення навчання.

Майже впродовж року молоді люди з різних країн світу вивчали в нашому університеті українську мову та культуру, поглиблювали власні знання з хімії, біології, фізики. Вони при звичаювалися до особливостей життя в Україні та

Ректор ТНМУ, професор Михайло КОРДА вручив випускникам підготовчого відділення свідоцтва про завершення навчання

визначалися з обранням майбутньої професії. Юнаки та дівчата з цікавістю відкривали для себе Тернопіль та інші міста нашої країни, відвідували культурно-масові заходи й самі їх організували, розповідали українцям про свої звичаї та традиції...

(Продовження на стор. 5)

СТУДЕНТИ: ПОГЛЯД ЗБЛИЗЬКА

Артем ПРИСЯЖНЮК – студент медичного факультету

Стор. 5

У НОМЕРІ

Стор. 2-3

СКЛАЛИ УРОЧИСТУ ОБІЦЯНКУ

Урочисте засідання вченої ради Тернопільського національного медичного університету імені І.Горбачевського, присвячене матрикуляції студентів першого курсу, відбулося 30 серпня у внутрішньому дворі адмінкорпусу вишу.

До лав студентів ТНМУ цього року влилися 1300 нових студентів, які склали урочисту обіцянку присвятити своє життя благородній справі – боротьбі за здоров'я людини, берегти та примножувати кращі традиції вишу, бути гідними почесного звання студента-медика. З цієї дати для кожного з них розпочався відлік днів, місяців, років для здійснення мрії – стати кваліфікованим лікарем, стоматологом, провізором, медичною сестрою, парамедиком, фізичним терапевтом, досягти успіху на професійній ниві й бути багатогранною особистістю.

Стор. 6-8

АКАДЕМІК, ПОЧЕСНИЙ ПРОФЕСОР ТНМУ ПЕТРО ФОМІН: «ДО ПАЦІЄНТА ЗАВЖДИ СТАВЛЮСЯ, ЯК ДО СВОГО БЛИЗЬКОГО РОДИЧА»

10 вересня видатний український хірург, академік Національної академії наук України та Національної академії медичних наук України, доктор медичних наук, професор Національного медичного університету ім. О. Богомольця, почесний професор Тернопільського національного медуніверситету ім. Івана Горбачевського, заслужений діяч науки та техніки України, двічі лауреат Державної премії України в галузі науки та техніки, кавалер ордена князя Ярослава Мудрого V, IV, III ступенів Петро Фомін зустрине своє 80-ліття.

СКЛАЛИ УРОЧИСТУ ОБІЦЯНКУ

Урочисту церемонію посвя-
ти у студенти було розпо-
чато спільною молитвою та бла-
гословенням владик і всесесних
отців.

«Сьогодні ви вперше одягли
білі халати, які є дуже символіч-
ними. Ви повинні пам'ятати, що
лікар повинен мати не лише
вправні руки, а й чистоту та
щирість, коли працює з пацієнтом.
Дуже часто хворий потребує
підтримки та розуміння медиків,
переконання в тому, що одужає,
перемоги над своїми емоціями,
щоб мати силу для життя й бо-
ротьби за своє здоров'я. Нехай
Всемилосердний Господь благо-
словляє вас у кожній миті вашого
навчання», — побажав архієпископ
Тернопільський та Кремене-
цький ПЦУ Нестор.

Єпископ-помічник Тернопі-

**Урочисте засідання вченої ради Тернопільського на-
ціонального медичного університету імені І.Горбачевсь-
кого, присвячене матрикуляції студентів першого курсу,
відбулося 30 серпня у внутрішньому дворі адмінкорпусу
вишу.**

**До лав студентів ТНМУ цього року влилися 1300 нових
студентів, які склали урочисту обіцянку присвятити своє
життя благородній справі – боротьбі за здоров'я люди-
ни, берегти та примножувати кращі традиції вишу, бути
гідними почесного звання студента-медика. З цієї дати
для кожного з них розпочався відлік днів, місяців, років
для здійснення мрії – стати кваліфікованим лікарем, сто-
матологом, провізором, медичною сестрою, парамеди-
ком, фізичним терапевтом, досягти успіху на професійній
ниві й бути багатогранною особистістю.**

вчання та професійного зроста-
ння з любов'ю, надією, радістю, з
натхненням.

Ректор ТНМУ, професор Ми-
хайло Корда у своєму при-

й вступили в царину людсько-
го духу — медицину.

Відразу хочу сказати, що
буде нелегко, але ми впевнені,
що ви впораєтесь з цим, бо ж
немає в Україні більше таких
спеціальностей, для яких не ви-
магали 150 прохідних балів із
ЗНО, щоб вступити до універ-
ситету. Немає інших спеціально-
стей, для яких обов'язковим є
складання фізики та математи-
ки. Ви пройшли ці випробуван-
ня. Це означає, що ви з найк-
ращих, найдібніших і найтала-
новитіших випускників шкіл.
Дуже сподіваємося, що продов-
жите цей успішний шлях на-
вчання в нашому університеті.
Адже щоб отримати фах ліка-
ря чи стоматолога, провізора чи
фізичного терапевта, параме-
дика чи медсестри, вам дове-
деться багато вчитися. Вивча-

**Першокурсників вітає ректор ТНМУ,
професор Михайло КОРДА**

пішними в професії, потрібно
бути в курсі всіх нових досягнень
галузі. Вже нині є такі дисциплі-
ни, які ще 30 років тому ми не
вивчали. Медицина базується на
таких основоположних предме-
тах, як біологія, молекулярна біо-
логія, біохімія, генетика та бага-
то інших. Всі їх ви повинні буде-
те вивчати впродовж шести
років. Окрім того, будете скла-
дати Міжнародний іспит з основ
медицини. Його перевіряють та
адмініструють у США. З радістю
повідомляю, що цього року сту-
денти нашого університету скла-
ли цей іспит найкраще в Україні.
Сподіваємося, що ви продовжи-
те цю традицію. Інша тенденція,

фармацевтичному ринку
України, який постійно по-
требує нових фахівців. Сьо-
годні вітаємо 88 молодих
людей, які вирішили стати
провізорами, а 167 май-
бутніх провізорів буде на-
вчатися заочно. Ви обрали
дуже цікаву й потрібну лю-
дям професію. Провізор у
перекладі з латинської
мови означає «той, що пе-
редбачає, той, що відчу-
ває». Професія провізора в
усіх країнах світу на рівних
позиціях з професією ліка-
ря. Фармація також по-
стійно розвивається. Нині
для створення медикамен-
тозних засобів використо-
вують високотехнологічні
методи, наприклад, нано-
технології. На фармацев-

тичному ринку постійно з'явля-
ються нові препарати. Ви повинні
їх знати, як і багато професій-
них тонкощів, пов'язаних з їх за-
стосуванням.

льсько-Зборівської архієпархії
УГКЦ владика Теодор привітав
усіх присутніх з початком на-
вчального року — шляхом, який
має свою ціль і конкретну мету.
За його словами, цей шлях веде
до зростання людини. Він наго-
лосив на тому, що покликання
медичного працівника є високим
і шляхетним, бо воно походить

вітальному слові зазначив: «Від
імені всієї університетської ро-
дини щиро вітаю вас з почат-
ком важливого життєвого ета-
пу. Сьогодні ви приєднуєтесь до
великої та дружньої сім'ї сту-
дентів Тернопільського націо-
нального медичного універси-
тету. Цього року до нашого
вишу вступили 1300 юнаків і

**(Зліва направо): архієпископ Тернопільський та Кременецький
ПЦУ Нестор, єпископ-помічник Тернопільсько-Зборівської
архієпархії УГКЦ Теодор**

від самого Бога, адже він вклав
у серце бажання служити ближ-
ньому й тому, хто найбільше
потребує людської помочі. Вла-
дика побажав пройти шлях на-

дівчат. Це другий показник в
Україні серед медичних вишів.
Для вас настав доленосний
день — ви обрали омріяний
фах, уперше одягли білі халати

**(Зліва направо): міський голова Тернополя Сергій НАДАЛ і
начальник управління охорони здоров'я ОДА Володимир
БОГАЙЧУК**

тимете медицину — науку, яка
пов'язана зі здоров'ям і життям
людини. Прогалин у ваших
знаннях бути не може. Будь-які
помилки можуть коштувати
дуже дорого. Їх ціна — життя
людини.

Зараз стоїть 426 майбутніх
лікарів. Сподіваємося, що через
шість років ви у такому ж складі
отримаєте дипломи. Буде важко,
бо вчитися треба навіть після за-
кінчення університету. Медици-
на — це та галузь, яка постійно
розвивається. Вам, аби бути ус-

яка вас стосується, це те, що сту-
дент-медик і лікар повинні зна-
ти англійську мову. Адже всі но-
винки та публікації про них ви-
ходять англійською мовою. І
знову ж таки складатимете іспит
на знання професійної англійсь-
кої мови. Перед вами, як бачи-
те, стоять важливі завдання. Але
ваша мета варта цього.

2000 року в нашому універ-
ситеті було започатковано фар-
мацевтичний факультет. На ньо-
му підготували понад 3000 про-
візорів, що працюють на

**На посвяту в студенти
завітав ректор Тернопільсь-
кого медуніверситету 1981-
1997 років, член-кореспон-
дент НАМН України, профе-
сор Іван СМІЯН**

Також сьогодні тут є майже 110
майбутніх стоматологів. Ви ті, хто
через п'ять років робитимете
людей щасливими та привабли-
вими. Гарну та білосніжну по-
смішку вважають нині запорукою
успіху, добробуту й благополуч-
чя. Стоматологія також є тією га-
луззю, яка швидко розвивається
та дуже необхідна в суспільстві.
Адже немає такої людини, яка б
за свого життя ні разу не звер-
талася до стоматолога. Сучасна
стоматологія дає можливість ви-
лікувати зуб, відновити його за
допомогою новітніх стоматоло-
гічних технологій. Ви саме ті, хто
даруватиме щастя людям, роблячи
їх посмішку чарівною.

Нині фах медичної сестри є
одним з найгуманніших. Якщо
взяти до уваги результати соціо-
логічних опитувань у світі, то
спеціальність медичної сестри
входить до «трійки» найпотрібні-
ших і найпрестижніших професій.
(Продовження на стор. 3)

Редактор **Г. ШОТ**
Творчий колектив: **Л. ЛУКАЩУК,
Л. ХМІЛЯР,
М. ВАСИЛЕЧКО**
Комп'ютерний набір і верстка:
Р. ГУМЕНЮК

Адреса редакції:
46001,
м. Тернопіль,
майдан Волі, 1,
тел. **52-80-09; 43-49-56**
E-mail hazeta.univer@gmail.com

Засновник:
ДВНЗ «Тернопільський
національний медуніверситет
ім. І.Я. Горбачевського
МОЗ України»
Індекс **23292**

Видавець:
ДВНЗ «Тернопільський
національний
медичний університет
ім. І.Я. Горбачевського
МОЗ України»

За точність
викладених фактів
відповідає автор.
Редакція не завжди
поділяє позицію
авторів публікацій.

Реєстраційне свідоцтво
ТР № 493-93ПР від 24.11.2010,
видане головним
управлінням юстиції у
Тернопільській області

Газета виходить
двічі на місяць
українською мовою.
Обсяг — 3,33 друк. арк.
Наклад — 1000 прим.
Замовлення № 168

Газету набрано, зверстано,
віддруковано у ДВНЗ
«Тернопільський нацмед-
університет ім. І.Я. Горба-
чевського МОЗ України».
46001, м. Тернопіль,
майдан Волі, 1.

СКЛАЛИ УРОЧИСТУ ОБІЦЯНКУ

(Закінчення. Поч. на стор. 2)

Медсестра не лише доглядає за хворими, вона також дбає про профілактику захворювання, допомагає реабілітуватися хворим і надає психосоціальну допомогу. Це окрема галузь медицини. Після завершення навчання для отримання кваліфікаційного рівня «бакалавр» зможете продовжити навчання в магістратурі, а відтак, за бажанням, стати доктором філософії в медсестринстві. Наш університет єдиний в Україні, який дає можливість стати доктором філософії з медсестринства.

Другий рік поспіль набираємо на навчання парамедиків. Зараз відбувається реформа в галузі екстреної медичної допомоги. Наш університет – один з двох, який готує спеціалістів, які працюватимуть у новій системі ЕМД. Ви саме ті люди, які, без перебільшення, кілька разів на день рятуватимуть життя людей на місцях ДТП, нещасних випадків, стихійних лих і т.д. Ви повинні будете надати першу допомогу, стабілізувати стан хворого чи

Ректор ТНМУ, професор Михайло КОРДА вручив матрикули студентам, які отримали найвищі бали рейтингу ЗНО, а також з найкращим результатом склали вступні іспити

Цього року ми відкрили ще одну спеціальність – «Громадське здоров'я». Це ті фахівці, які будуть займатися профілактикою захворювань, турбуватимуться про збільшення тривалості життя. Це також менеджмент в охороні здоров'я, біостатистика, епідеміологія.

Докладаємо всіх зусиль, щоб ваш час перебування в університеті був не лише часом інтенсивного навчання, а й щоб ви мали цікаве й насичене студентське життя. В нас діють наукові гуртки, де можна вдосконалюватися в обраній спеціалізації та спробувати власні сили в науці.

Міжнародні студентські літні школи відбуваються в нашому навчально-оздоровчому комплексі «Червона калина». В них беруть участь кращі студенти нашого й багатьох закордонних університетів. Іноземні викладачі проводять майстер-класи та читають лекції, а програма шкіл насичена цікавими заходами. Матимете можливість брати участь у

спортивних секціях, культурно-масових заходах, волонтерській діяльності.

Цього року ми запровадили інститут менторства в університеті. Старшокурсники стануть для вас надійними наставниками й друзями. Вони допоможуть якнайкраще адаптуватися до навчання. Ви також можете звертатися за порадами до своїх викладачів-кураторів.

Сьогодні студентами стають громадяни з 19 інших країн, які обрали наш університет для навчання. Загалом у нас навчається

як майже 2000 іноземних студентів з 59 країн світу. Раджу познайомитися з ними. Це допоможе їм краще соціалізуватися та адаптуватися до нашої країни, а вам вивчити іноземну мову й розширити свій кругозір.

Пам'ятайте: ви обрали найгуманнішу та найпотрібнішу професію у світі. Ніколи не зупиняйтеся, постійно розвивайтеся та вдосконалюйтеся, будьте впевненими й наполегливими у навчанні – і досягнете успіху! Будемо раді вашим успіхам. Впев-

у житті громади файного міста, бо ви маєте формувати майбутнє її. Бажаю розвитку й процвітання Тернопільському медичному університету».

Начальник управління охорони здоров'я обласної державної адміністрації Володимир Богайчук привітав першокурсників, викладачів та їхніх батьків зі святом. Він побажав успіхів, наполегливої праці в навчанні й професійному становленні.

У ТНМУ зберігають і підтримують традиції, сформовані в уні-

верситеті. Цього урочистого дня привітати першокурсників завітав ректор Тернопільського медуніверситету 1981-1997 років, член-кореспондент НАМН України, професор Іван Сміян. Він зазначив, що під час свого керування можливо було прийняти

верситеті. Цього урочистого дня привітати першокурсників завітав ректор Тернопільського медуніверситету 1981-1997 років, член-кореспондент НАМН України, професор Іван Сміян. Він зазначив, що під час свого керування можливо було прийняти

побажав успіхів у навчанні та професійному становленні. «Сьогодні університетська родина поповнюється новими молодими людьми, а я впевнений, що й новою українською медичною елітою. Вітаю, шановні студенти, вас з тим, що ви зробили правильний вибір – обрали один з кращих вишів країни, який є гордістю нашого міста. Ви робити сьогодні серйозний крок у доросле й самостійне життя. Позаду іспити та хвилювання, а попереду – нове, цікаве студентське життя. Ваша професія дуже відповідальна. Це радше місія, яка полягає в порятунку життя та здоров'я інших людей. Тернопіль є містом молоді, тому закликаю вас до активної громадської діяльності, до активної участі

лише 450 нових студентів, а тепер до медичної студентської спільноти приєдналося 1300 молодих людей.

Матрикули студентам, які отримали найвищі бали рейтингу зовнішнього незалежного оцінювання, а також з найкращим результатом склали вступні іспити, вручив ректор університету, професор Михайло Корда.

Урочисту присягу студента зачитав доцент Григорій Загрничук. Окрасою заходу став хор ТНМУ, у виконанні якого прозвучали Державний та духовний гімни України, гімн університету, молитва «Отче наш» та «Гавдеамус».

**Яніна ЧАЙКІВСЬКА,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

потерпілого й негайно доправити до лікарні.

До нас на спеціальність «Фізична терапія» вступила 81 особа. Зараз це дуже потрібна й популярна професія. Дуже часто всі зусилля лікаря зводяться нанівець, якщо з пацієнтом не працює фізичний терапевт. Саме ці спеціалісти створюють програми реабілітації хворих і допомагають їм адаптуватися до повноцінного життя.

Шановні першокурсники, щоб допомагати людям, які страждають від різних захворювань, потрібні глибокі знання. Ви їх отримуєте в нашому університеті. Для цього тут створені всі умови. Університет має потужний професорсько-викладацький склад. Вас навчатимуть понад 100 професорів і більше 400 доцентів. Вони мають великий клінічний та практичний досвід.

Щодня вони ділитимуться своїми знаннями й уміннями з вами. Ви розпочнете навчання у чудових аудиторіях і лабораторіях. Бібліотека, фонд якої налічує майже півмільйона книг, очікує вас. Також навчатиметеся в новітніх комп'ютерних класах і центрі симуляційного навчання. Навчальні методик, які впроваджені в нашому університеті, максимально адаптовані до світового освітнього простору й базуються на сучасних комп'ютерних технологіях. За допомогою сучасних мобільних пристроїв легко зможете зайти на електронні ресурси університету, де є все необхідне для навчання – від розкладу занять до матеріалів підготовки до них.

Нагорода

**ПРОФЕСОРИ ТА ДОЦЕНТИ ТНМУ ОТРИМАЛИ
ПОЧЕСНІ ГРАМОТИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ**

Згідно з витягом з протоколу №27 із засідання Кабінету Міністрів України від 17 липня було прийнято рішення про нагородження працівників Тернопільського національного медичного університету імені І.Горбачевського Почесними грамотами Кабінету Міністрів за вагомий внесок у забезпечення реалізації державної політики в галузі освіти та науки, підготовку висококваліфікованих фахівців, сум-

лінну працю й високий професіоналізм.

Під час конференції трудового колективу ТНМУ ректор вишу, професор Михайло Корда вручив високі відзнаки доцентів кафедри онкології, променевої діагностики і терапії та радіаційної медицини Мирославі Домбровичу, завідувачці кафедри фармакології з клінічною фармакологією, професорці Олександрі Олещук, доцентці кафедри фар-

макології з клінічною фармакологією Оксані Шевчук, проректорів з науково-педагогічної роботи, професору Аркадію Шульгаю.

Михайло Михайлович подякував нагородженим за вагомий внесок у розвиток університету та української освіти й науки загалом. Ректор Тернопільського медичного університету побажав їм у майбутньому нових досягнень і звершень.

Пресслужба ТНМУ

Ректор ТНМУ, професор Михайло КОРДА вручає високу відзнаку проректорів з науково-педагогічної роботи, професору Аркадію ШУЛЬГАЮ (ліворуч)

ПІДСУМКИ

**ВСТУПНА КАМПАНІЯ-2019: ВІД АБІТУРІЄНТА –
ДО СТУДЕНТА МЕДИЧНОГО ВИШУ**

Гаряча пора вступних випробувань завершилася, і тепер уже не абітурієнти, а студенти наповнили аудиторії нашого університету. Цьогорічна вступна кампанія принесла чергові нововведення для всіх медичних вишів. І наш університет, як і, напевне, й інші навчальні медичні заклади, підсумував її результати. Подробиці з'ясували у **відповідальному секретаря приймальної комісії ТНМУ Ігоря ДРАЧА**.

– Ігорю Дмитровичу, нинішня вступна кампанія, як і торішня, вирізнялася деякими особливостями. В чому їх суть? Чи були цього року зміни у держзамовленні та які?

– Цього року вищі медичні навчальні заклади вперше брали участь у спільному для МОН і МОЗ України широкому конкурсі за спеціальностями галузі знань «Охорона здоров'я». Такий конкурс передбачає, що бюджетне місце надають не конкретному вишу, а воно «йде» за вступником, тобто заклади вищої освіти, до яких подали найбільше заяв на вступ, поза сумнівом, виграла.

Цьогоріч, відповідно до умов прийому, наш університет запросив максимальний обсяг державного замовлення на п'ять відсотків (або мінімум на одне місце) більший, ніж торік, позаяк ми виконали держзамовлення 2018 року. Відтак на спеціальність 222 «Медицина» ми отримали 262 місця (250 – торік), 221 «Стоматологія» – 5 (4), 223 «Медсестринство». Освітня програма «Сестринська справа» – 5 (5), 223 «Медсестринство». Освітня програма «Парамедик» – 25 (25), 226 «Фармація, промислова фармація» – 10 (9).

Хочу зауважити, що більшість студентів бюджетної форми навчання вступили до нас з 1-2 пріоритетом. Нижчі пріоритети також траплялися, але переважно це були абітурієнти, в яких найвищим пріоритетом слугувало місце проживання або ж бажання навчатися за спеціальністю «Стоматологія» чи «Фармація», де прохідний бал завжди відчутно вищий через невелику кількість держбюджетних місць. Щодо прохідного балу, то він,

по суті, утримувався на тій же позначці, що й торік. Щоправда, трохи знизився на спеціальність «Медицина», бо відбулися суттєві зміни в умовах прийому. Другим предметом на вибір стали хімія або біологія, третім – математика або фізика. Традиційно наші абітурієнти орієнтувалися на біологію як другий предмет, хімію – третій. Належно підготуватися за останній рік навчання у школі змогли не всі з тих, хто планував пов'язати свою долю з медициною.

Рішенням приймальної комісії університету було створено контрактні конкурсні пропозиції щодо предметів «Історія України» та «Іноземна мова», і частина абітурієнтів скористалися цим шансом. У такий спосіб студенти контрактної форми навчання отримали такий же, а подекуди навіть більший середній бал, ніж «бюджетники». А от стосовно кількості поданих заяв, то вона цього та минулого року приблизно однакова – 5,5 тисяч, що є добрим результатом, зважаючи на те, що ми не оголошували конкурс на заочну форму навчання зі спеціальності «Фармація, промислова фармація» на основі повної загальної середньої освіти.

– У цьому контексті виникає питання щодо рейтингу нашого вишу серед інших медичних ВНЗ?

– Наразі це питання ще не до часу, адже відсутні чіткі критерії рейтингу. За загальною кількістю заяв наш університет займає друге місце в країні. Кількість зарахованих на бюджетну форму навчання залежить від максимальних обсягів, а визначати середній прохідний бал за результатами ВНЗ не завжди є сенс, бо деякі університети набирають лише на спеціальність «Медицина», «Стоматологія», «Фармація, промислова фармація», де прохідний бал ЗНО з предметів на вибір чи конкурсний бал априорі не може бути нижчим 150 і 130 відповідно. До того ж інші навчальні заклади мають такі спеціальності, як «Медсестринство», «Фізична терапія, ерготерапія», для яких таких обмежень немає або ж їх встановлює навчальний заклад. Отож підсумки підбивати ще

рано, проте за кількістю зарахованих «контрактників» розраховуємо на провідні позиції.

– Цього року в медичних вишах рекомендованих до вступу «бюджетників» виявилось менше, ніж місць державного замовлення. Чи були незаповнені місця у нашому ВНЗ і скільки, чим це пояснити?

– Щороку на місця за кошти державного бюджету в усіх університетів залишаються вакантні місця. До прикладу, у нас залишилося 23 місця на спеціальність «Медицина» та 10 на освітню програму «Парамедик». Інколи це пояснюється змінами в життєвих

Ігор ДРАЧ, відповідальний секретар приймальної комісії ТНМУ, доцент

обставинах абітурієнтів, інколи – непередуманою розстановкою пріоритетів. Спілкуючись з такими абітурієнтами, приймальна комісія доходить висновку, що на час подання заяв вступники чітко не визначилися, чого хочуть найбільше: навчатися за певною спеціальністю, за кошти державного бюджету чи за місцем проживання. Від цього щороку страждають і абітурієнти, які не потрапили на бюджетні місця, і навчальні заклади, які повинні звітувати про невиконання держзамовлення, при тому що чимало місць повертаються держзамовнику, а багато студентів з належним рівнем знань навчаються за власні кошти.

Коли ж йдеться про скорочення кількості дозволених до вибору абітурієнтами університетів, то ця ініціатива МОН, на мій погляд, є логічною, адже невиконання держзамовлення чи не найбільше пов'язане з невиконанням вимог до зарахування саме вступниками з низькими пріоритетами. Значна частина спеціальностей, зокрема, пріоритетних для країни, на які виділяють держбюджетні місця, не отримують своїх студентів через те, що вступники з високим балом подають заяви «про всяк випадок», а потім ідуть навчатися за контрактом на омріяну спеціальність. Водночас таке обмеження повинне супроводжуватися просвітницькою роботою Міністерства, ВНЗ і шкіл щодо засад визначення пріоритетів залежно від преференцій вступників.

– Дехто стверджує, що шкоди завдало те, що в медвиші тепер необхідно складати фізику й математику та мати з них високий бал ЗНО. Але ці абітурієнти передусім ідуть у технічні ЗВО, а не в медичні. Як на вашу думку, чи варто змінити щось у цьому вимірі?

– Питання щодо фізики та математики й надалі залишається відкритим, це той камінь спотикання, який не дозволив деяким абітурієнтам поповнити лави студентства медичних вишів. Медичні ЗВО зверталися в МОН та МОЗ зі своїми пропозиціями щодо зміни цих вимог в умовах вступу. Поріг у 150 балів та не цілком типові предмети для вступу завідомо ставили медичні виші в невигідну позицію, що підтвердилося відчутно нижчим прохідним балом на спеціальність «Медицина» цьогоріч порівняно з попередніми роками, а також значною кількістю місць, які одразу повернулися замовнику. Проте ми державний заклад, тому, навіть опонуючи в певних питаннях, повинні працювати на втілення стратегії МОН, МОЗ й уряду загалом.

Вважаю, що рівень знань студентів медичних спеціальностей повинен бути високим, тому поріг і 150, і 130 балів є виправданим. Щоправда, необхідно,

щоб мотивацією вступати в медичні університети було не лише бажання бути лікарем. Якби майбутні медичні працівники могли розраховувати на гідну якість життя після закінчення університету, то можна бути впевненим, що в медичні ЗВО підуть справді найкращі абітурієнти з найкращими знаннями, для яких 150 балів не є перешкодою.

– Як отримати успішного абітурієнта?

– Наша позиція незмінна впродовж багатьох років – поруч з тестами щодо перевірки фактичних знань потрібно запроваджувати так звані тести загальних здібностей (тести на здатність до навчання), тобто перевіряти не лише пам'ять, але й нахили абітурієнта та його здібності. До речі, у медичних ЗВО, порівняно з іншими навчальними закладами, крім випускних державних іспитів, уже існують жорсткі правила «відсіву»: складання практичних навичок, ОСК1, «Крок-1», «Крок-2», «Крок-3».

– Які результати щодо набору студентів на нову спеціальність до ТДМУ – «Парамедик»?

– Запроваджена минулоріч освітня програма «Парамедик» за кількістю заяв, прохідним балом, рекомендованими до зарахування, підтвердила свою перспективність, тобто набір цього року залишився на рівні торішнього. Якщо русло реформування системи охорони здоров'я залишиться вищим, очікуємо такого ж чи вищого попиту й наступного року.

– Які проблеми виникали під час вступної кампанії, чи були вони прогнозованими, чи враховано торішні уроки, що пропонуєте змінити наступної кампанії?

– Загалом ні в роботі ЄДЕБО, ні в співпраці з МОН і МОЗ проблем не виникало. Навпаки, варто зазначити злагоджену роботу всіх відомств. Навіть коли були звернення щодо поточних питань, проблеми розв'язували оперативно. Сподіваємося, що таке співробітництво стане стандартом у майбутній спільній діяльності.

Лариса ЛУКАЦЬК

АРТЕМ ПРИСЯЖНЮК: «КОЛИ СТІЛЬКИ ВСЬОГО РОБИШ, ВІДЧУВАЄШ, ЩО ЖИВЕШ»

Новий навчальний рік – нові можливості й нові знання. Після кількох місяців літніх канікул юнаки та дівчата знову повертаються до своїх звичних студентських буднів. За плечима нашого сьогодення Артема Присяжнюка – чотири курси медичного факультету. А ще він член студентського парламенту, голова сектору дозвілля.

– Артеме, розкажіть, як вдається вам поєднувати навчання й активне студентське життя?

– У Тернополі я нікого не знав, але хотів пов'язати своє життя з цим містом, бо тут омріяний медичний університет. Напередодні навчання батьки допомогли перевезти речі та повернулися додому. Я ж залишився сам, сів на лавку й гадаю: що робити? На квартиру не хочу йти, нікого не знаю... Якось мене це трохи вибило з колії, але почалося навчання, знайомство з університетом, спілкування, в мене з'явилось багато нових друзів. На першому курсі мій робочий графік складався за маршрутом

університет-дім. Наступного навчального року я почув про відбір у творчий колектив ТНМУ. Одразу вирішив спробувати та заповнив анкету. Пізніше став одним з членів студентського парламенту. Радію, що, будучи там, можу приносити користь університету. Також це унікальний досвід для мене. Я очолив сектор дозвілля. Мені дуже подобається цей напрямок. Зорганізували різні змагання, провели конкурс «Студміс ТНМУ». Адміністрація університету всіляко підтримує всі наші починання. Коли стільки всього робиш, відчуваєш, що живеш.

«Студміс ТНМУ» – поки що найбільший проєкт у моєму житті. Це, без сумніву, величезний досвід. Уболівав за кожну з дівчат. Звісно, не обійшлося без курйозів. Покриття на підлогу мали привезти об 11 годині, насправді ж – лише о 15-й, а о пів на шосту мав початися захід. Генеральну репетицію вже не встигли провести, організаційні проблеми довелося розв'язувати вже під час дійства. Та свято вдалося на славу.

– Ви й у школі мали стільки захоплень?

– Так, я ще в школі брав активну участь у різних змаганнях і концертах. Одне з моїх особ-

ливих захоплень – панкратіон. Це – давньогрецьке бойове мистецтво, яке поєднує елементи боротьби та кулачного бою. До речі, цей вид спорту вперше ввійшов до програми Олімпійських ігор Давньої Греції ще 648 року до нашої ери. Я хотів мати добре здоров'я і в 12 років у моєму житті з'явився панкратіон. Свого часу навіть брав участь у Всеукраїнських змаганнях з панкратіону в Броварах. Потім захопився футболом, у складі команди був воротарем. Зараз дуже хотів би поєднувати навчання й спорт, але навчання забирає багато часу, тому це проблематично та не завжди виходить. Хоча стараюся у вільний час бігати на стадіоні.

– Найулюбленіше захоплення?

– Катання на сноуборді. Катаюся з 7 класу. Тато – завзятий сноубордист. Дуже мріяв про сноуборд. І ось на Св. Миколая прокидаюся та чую щось тверде під подушкою, відкриваю, а там – сноуборд. Досі на ньому їжджу та раджу всім спробувати цей вид спорту. Взимку катаюся у Буковелі. На лижах, звичайно, простіше кататися. На сноуборді ноги разом, злиті з дошкою. Коли злітаєш на сноуборді й летиш трасою – не знаю

навіть, як передати ці відчуття. Є траси сині, червоні та чорні з різним схилом.

– Чому з-поміж усіх професій віддали перевагу медицині?

– Мої батьки підприємці. Жодного стосунку до медицини в них не було. Маю ще на сім років молодшу сестру Софію. Вона зараз навчається у 8 класі. Але про лікарський фах вона не мріє, їй найкраще вдається математика та хімія.

Чому я обрав медицину? У три роки мене прооперували. Ще тоді мені дуже сподобалися лікарі в білих халатах. Навчаючись в четвертому класі, чітко знав, що хочу своє майбутнє пов'язати лише з лікарською професією. Після закінчення 11 класу подав документи у чотири медичних вишів. Звісно, в пріоритеті був ТНМУ. Коли приїздив до Києва чи Львова, то там усі квапляться, біжать. А в Тернополі з центру за годину можна дійти до будь-якої точки міста. Все компактно та дуже затишно.

– Що найбільше цінуєте в людях?

– Насамперед психологічну гнучкість, вміння не просто відстоювати власну думку, а змінити своє рішення, навіть якщо не хочеться. Зокрема, в сту-

дентському парламенті треба бути гнучким, бо слід приймати рішення, від яких залежить успіх проєкту.

Ціную вміння веселити. Я капітан КВК-команди «Сірники». Торік дебютували з творчим колективом. Концерт давали на День студента. Ми вийшли на сцену, хоча навіть не готувалися, а імпровізували. Після виступу охочих приєднатися до нас побільшало. Найприємніше, коли жартуєш і чуєш сміх у залі. Готувати перший виступ важко було. Ідеї в голову не лізли. Щось написали – викинули, почали працювати над іншою мініатюрою. Головне, не зірватися. А потім запал з'явився. Після концерту: «Слухай, в мене ідея, наступний виступ треба зробити так і так...».

– Як любите відпочивати?

– У тернопільському клубі «Алюр» є вечірки «Медікалпаті», я один з співорганізаторів. Це – студентське дозвілля. Вчимося, але й відпочивати треба. Влаштуємо вечірки. Це – нові знайомства, спілкування, нові емоції. Зала завжди наповнена відвідувачами вщерть. В університеті – студенти заклопотані, а тут усіх бачиш в іншому ракурсі.

Мар'яна СУСІДКО

20-РІЧЧЯ ВІДСВЯТКУВАЛО ПІДГОТОВЧЕ ВІДДІЛЕННЯ

(Закінчення. Поч. на стор. 1)

«Сьогодні від щирого серця дякуємо всім викладачам за ті зусилля, які вони доклали для вашої підготовки, за їхні знання, якими ділилися, допомагали вам адаптуватися в Україні. Володіння українською мовою допоможе вам у подальшому навчанні краще обстежити пацієнта, зібрати анамнез. Бажаю вам успіхів, відмінно надалі навчатися й робити все, аби стати висококваліфікованими лікарями», – звернувся до випускників проректор з науково-педагогічної та лікувальної роботи, професор Степан Запорожан.

Завідувачка підготовчого відділення Лариса Наліжита від

Степан ЗАПОРОЖАН, проректор ТНМУ, професор

Лариса НАЛІЖИТА, завідувачка підготовчого відділення

душі подякувала адміністрації ТНМУ за всебічне сприяння в діяльності відділення та підтримку творчих ідей. Вона також словила подяки відзначила викладачів підрозділу, студентів, які показали високий результат під час навчання.

Найактивніші слухачі підготовчого відділення отримали грамоти та подяки.

На знак поваги й подяки випускники підготовчого відділення підготували концертну програму, в якій продемонстрували свої таланти.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

10 вересня видатний український хірург, академік Національної академії наук України та Національної академії медичних наук України, доктор медичних наук, професор Національного медичного університету ім. О. Богомольця, почесний професор Тернопільського національного медуніверситету ім. Івана Горбачевського, заслужений діяч науки та техніки України, двічі лауреат Державної премії України в галузі науки та техніки, кавалер ордена князя Ярослава Мудрого V, IV, III ступенів Петро ФОМІН зустріне своє 80-ліття.

Петро Дмитрович — автор 750 наукових праць, опублікованих в українських і зарубіжних виданнях, 68 авторських свідоцтв і патентів України на винахід, 15 раціоналізаторських пропозицій. На його рахунок десятки тисяч урятованих життів. До пацієнта завжди ставиться, як до свого близького родича. І дотепер академік оперує, консулює. Сьогодні — він гість нашої «Вітальні».

«Я ЗНАВ СМАК БУРДИ З ЛОБОДОЮ, ГЛУХОЮ КРОПИВОЮ»

— Петре Дмитровичу, де народилися, звідки витоки Вашого роду?

Петрові ФОМІНУ (праворуч) — чотири роки

— Народився я в Мордовії в селі Бабєєво Темниківського району. Це той регіон, де був гулагівський Мордлаг, де українських політ'язнів мордували. Глибинка. До найближчої залізничної станції від мого села треба було здолати 90 кілометрів.

— Що з дитинства досі пригадуєте?

— У дитинстві я знав смак бурди з лободою, глухою кропивою. У школі вчився добре. Згадую один епізод. Після закінчення сьомого класу в районному будинку культури скликали зліт. До школи я ходив у залатаних штаних, сорочці, мама все шила одного розміру й на мене, й на батька. Підходить до мене піо-

Академік, почесний професор ТНМУ Петро ФОМІН:

нервожата та каже, що на цьому зльоті мені вручатимуть похвальний лист, тож я повинен сказати слово та обов'язково подякувати Сталіну за щасливе дитинство. Нагадала ще, аби обов'язково переодягнувся, а то весь у латках. Прибіг до мами, поділився новиною. На очах у матері побачив сльози. Вона зринула: «Те, що ти надягнув, це і є найкраще, іншого в нас немає». В такому одязі я й виступив зі

ж у віконце глянув і побачив, що він плаче. І не дивно: бо ж кого відправляє в далеку подорож?! Мені ще не було сімнадцяти років, зростом малий.

Мене зарахували до медінституту, але ректор сказав, що стипендію дасть, а гуртожитку не виділить. Тож якесь місце для проживання знайшов у бараку, в якому й засланці перебували, але на цілий серпень поїхав у Кузбас до рідні, там мені купили

Школярі Петро та Віктор ФОМІНИ

сцени та, певна річ, подякував вождю за щасливе дитинство.

— Після закінчення школи, хто нарадив обрати медичний інститут?

— Школу закінчив із срібною медаллю. На родинній раді стали вирішувати, куди ж мені йти вчитися. Моя сім'я жила бідно, тож хотілося вступити до вишу, де давали безкоштовно форму. Варіанти були: гірничий чи залізничного транспорту інституту. Я мав зріст 1 метр 48 сантиметрів і вважав, що не пройду за фізичними даними. Всі родичі по матеріній лінії жили в Кузбасі, були шахтарями й мовили, що можуть мені допомогти. Дідусь навів мене на думку, що краще спеціальності лікаря не знайти. Послухався й зібрався вступати до Томського медінституту.

Приїхав з батьком на залізничну станцію, придбав квиток у загальний вагон. Тоді тато зайшов у буфет, налив склянку горілки, випив, посадив мене у вагон. Сам став біля частоколу, я

халати й усе інше для навчання. Наприкінці серпня приїхав до Томська, щоб підготуватися до занять, приходжу туди, де домовився про винаймання житла, але мені відмовили. Мряка, мокротеча, дощі у цей час вже почалися. Шукаю житло, ночую на вокзалі. На одному з вокзальних стендів прочитав оголошення про набір робітників, гадаю, все кину й піду заробляти. Тут підходить якась жінка, розпитала, чому такий сумний. Розповів їй про свої клопоти. Вона привела мене додому, затопила пічку-галанку, вгостила чаєм, а сама побігла домовлятися мені про житло. І привела мене в приватний будинок, де було 12 осіб, але кімнатку все-таки винайняв.

НАВЧАВСЯ НА «ВІДМІННО»

Петро ФОМІН — першокурсник медінституту (1956 р.)

Петро ФОМІН у студентські роки став кандидатом у майстри спорту з п'ятьох видів. На фото — на тренуваннях зі спортивної гімнастики

— До навчання взялися заповзятливо?

— 1 вересня студентів відправили в колгосп на осінні сільськогосподарські роботи. Хто не поїхав, радили зайти в комітет комсомолу, аби отримати роботу. Мене скерували прокладати теплотрасу. Там зустрів студента п'ятого курсу, який був сином професора. Каже, вже за результатами першої сесії медалістів чи не половину відсівають за нескладання екзаменів. Стало боязко.

за кордоном. Був відмінником, навіть Ленінським стипендіатом.

— І який розділ медицини найбільше захоплював?

— Якось на другому курсі завідувач кафедри фізіології на лекції продемонстрував гіпноз. Мене це дуже зацікавило. Через кілька місяців виступав психотерапевт Вольф Мессінг, мене його справа захопила. Я почав читати багато відповідної літератури, тренуватися, займатися гіпнозом.

Петро ФОМІН з батьками, бабусею, дідусем, братом Віктором (1955 р.)

Телефонував мамі, що нудьгую. Батько був переконаний, що за місяць-другий повернуся додому. Мати потішила, що на картах ворожила й у мене буде все гаразд, треба лише потерпіти. Повернулися студенти з колгоспних полів, почалися заняття. На першому семінарському викладач розкинув кістки на стіл. Як зараз пригадую, питання до мене стосувалося ребра. Отримав двійку. На наступне заняття не пішов. Вийшов з інституту й вирішив ... утопитися. Береги річки Том у Томську перерізали великі обриви. Йти до неї було з кілометра півтора. Доки йшов, розрадив сам себе. Тож підійшов до річки й показав їй дулю. Відтоді серйозно взявся до навчання. Заліки почав складати

Скажімо, дівчат змушував забути на кілька днів своє ім'я, але щоб пам'ятали власне прізвище, адже на заняттях можуть викликати відповідати. Цибулину могли їсти замість яблука. Гіпнабельність була в однієї дівчини, коли я сидів в аудиторії в одиннадцятому ряду, а вона — в другому, я об заклад побився з хлопцями, що вона після таких-то слів лектора, напише «Петре, я тебе кохаю». Так і сталося. Я навіть узявся відвідувати гурток з психіатрії, мені доручили студентську наукову роботу, адже тоді лише стали впроваджувати препарат антабус для лікування хронічного алкоголю. Треба було вивчати електрокардіограму алкоголіків. Психіатрична лікарня була дуже велика, кілька тисяч пацієнтів.

«ДО ПАЦІЄНТА ЗАВЖДИ СТАВЛЮСЯ, ЯК ДО СВОГО БЛИЗЬКОГО РОДИЧА»

Походив з місяців зо три, зауважив, що психічні хворі незначно відрізняються від працівників цієї лікарні. Тож моє захоплення психіатрією враз закінчилося.

«Я ПРАЦЮВАВ З УНІКАЛЬНИМИ ХІРУРГАМИ»

— Аж тоді Вас покликала до себе хірургія?

— Так. Це був початок п'ятого курсу, коли пішов у гурток з кардіохірургії. Ми перев'язували судини серця, вивчали відтак особливості морфологічних змін і тому подібне. Почав чергування й на станції швидкої допомоги. До шостого курсу я мав у своєму арсеналі майже 20 операцій з приводу апендициту, з допомогою, звісно, асистентів, вони допомагали мені, я вже не мовлю про такі дрібні операції, як

Тоді надійшло повідомлення, що готують групу для поїздки до Алжиру. Тож треба вивчати французьку мову. Півроку, щодня заняття були. Вивчив. Коли ж закінчував клінічну ординатуру, мені запропонували оформляти документи для поїздки до цієї африканської країни. Але я увесь час винаймав помешкання, дружина вже була при надії. Я поставив умову, що поїду до Алжиру, якщо отримаю квартиру в Томську. Звісно, помешкання ніхто мені не дав, я й не поїхав до Африки.

— Але, знаю, Вам випало асистувати на операціях ще одному з тодішніх корифеїв хірургії — Євгенові Мешалкіну?

— У клініці Савіних мене залишили клінічним ординатором, а потім перевели в асистенти. В Томську не розвивали кардіохірургію. Тож мене відрядили до

Державну премію України в галузі науки та техніки Петрові ФОМІНУ вручав президент НАН України Борис ПАТОН (1990 р.)

стецію паратрахіального дерева. Якщо після цього в недузого частота нападів зменшувалася, то це було показом для виконання автотрансплантації — відсікали легень і пришивали знову. Також в експерименті проводили операції пересадки органоккомплексу — легень-серце. Адаже Мешалкін готувався як до пересадки серця, так і до можливої трансплантації органоккомплексу. Мене залишали в Новосибірську в аспірантурі. Але в мене була маленька дитина, я не погодився. Коли повернувся знову до Томська, взявся за оперативні втручання. Мав десь до 60 операцій з приводу мітрального стенозу й майже сорок — щодо артеріальної протоки. Тоді мені запропонували наукову тему, яка стосувалася хірургії стравоходу. Адаже академік Савіних був унікальним фахівцем у проведенні операцій на цьому органі.

«В УМОВАХ КИЄВА ДОВЕЛОСЯ ЧИМАЛО ПЕРЕЖИТИ І СУТО ЖИТТЕВОГО, І ПРОФЕСІЙНОГО»

— Як сталося, що раптом залишаєте Сибір і відкриваєте для себе Київ?

Петро ФОМІН бере участь разом з ученими Токійського університету у симпозиумі щодо наслідків аварії на ЧАЕС (2002 р.)

матиме можливість забрати із собою двох помічників.

З Томська мене не відпустили, поїхав до Києва лише із санкції прокурора області. Мене ж там обрали асистентом за конкурсом, коли ж прийшов до ректора медінституту із заявою звільнити за власним бажанням, то він вийняв якийсь папір і сказав, що не може це зробити. Я попросив показати цей документ, натомість почув: «Ви не вірите ректорові, академіку? В мене тоді немає до вас питань. Ви — вільні». Я тоді пішов у різні інстанції й звільнення домігся.

Валентина Рогачова — учениця номер один академіка Савіних. Вона керувала кафедрою, в штаті якої був і я. Їй квартиру в Києві одразу ж дали, я ж проживав у гуртожитку. Почалися митарства: щоб отримати помешкання, потрібно було стати на квартирний облік і мати столичну прописку. П'ять разів я збирався залишити Київ назавжди. За студентським квитком кілька разів літав до Томська з України, адже там залишилася дружина з дитиною. Я молодо виглядав, тож проходив за студента. МОЗ мав відомчі будинки й Василь Братусь виділив мені одну кімнату в трикімнатній квартирі. В умовах Києва довелося чимало пережити і суто життєвого, і професійного.

Петро ФОМІН з дружиною Тамарою

До Києва вслід за Рогачовою потягнулися хворі із Сибіру, Далекого Сходу. Коли оперували їх, то проводили, звісно ж, відповідні призначення лікування. Якось прийшов після операції до недузого та запитав, скільки йому зробили ін'єкцій. За моїм приписом треба було п'ять, та з'ясувалося, що хворий жодного уколу не отримав. Став ходити до цих хворих і у вихідні. І тут з'являється перша анонімка, що я, мовляв, таку проявляю турботу за гроші. Насправді ж я цим ніколи не займався. Потім приходили ще безглуздіші анонімки і на мене, і на Рогачову. Спрацювала заздрість.

— У Києві докторську дисертацію захистили? (Продовження на стор. 8)

Петро ФОМІН (праворуч) вітає з днем народження Василя БРАТУСА

видалення врослого нігтя чи якоїсь ліпони.

Після закінчення інституту мене залишили в клінічній ординатурі, вибрав хірургію. Потрапив у клініку до відомого тоді хірурга, академіка Андрія Савіних. Він

Петро ФОМІН вітає маму з ювілеєм

уперше у світі зробив певні унікальні операції на стравоході. Для своєї методики Андрій Григорович створив відповідний інструментарій.

Новосибірська, де створили науково-дослідний інститут патології кровообігу під керівництвом званого кардіохірурга Євгена Мешалкіна. Він розгорнув бурхливу діяльність. Зі свого штату скеровував двох-трьох фахівців у великі міста, щоб кардіологи підготовлювали хворих для медогляду та до операцій. Коли була певна кількість недузих, Є. Мешалкін тоді виїжджав з групою хірургів та організовував так звані декадники, під час яких проводив оперативні втручання. Мене це дуже зацікавило. В Томську він теж провів такий декадник, а опісля постало питання, що треба тут створювати кардіохірургічне відділення. Мене відрядили на півроку до Євгена Мешалкіна. Я днями й ночами пропадав в експериментальному відділі, асистував йому кілька разів, до того ж при чотирьох видах операцій, які вперше виконали у світі в умовах нормотермії. І ми в експерименті відпрацьовували автотрансплантацію легень. Що це таке? У людини, яка страждає від бронхіальної астми, виникають напади. Проводили бронхоскопію й через стінку трахеї робили ане-

АКАДЕМІК, ПОЧЕСНИЙ ПРОФЕСОР ТНМУ ПЕТРО ФОМІН: «ДО ПАЦІЄНТА ЗАВЖДИ СТАВЛЮСЯ, ЯК ДО СВОГО БЛИЗЬКОГО РОДИЧА»

**(Продовження.
Поч. на стор. 6-7)**

— Тут теж були проблеми. Спекулювали вже долею доньки. Операції проводив, зрозумів, що можу планувати написання докторської дисертації. На кафедрі були три комуністи: один був зятем міністра фінансів, інший — небогою відомого українського композитора, третій — із Західної України, був секретарем парторганізації факультету. Тоді нагороджували значком «Ударник комуністичної праці». На кафедрі вирішують, що у списку представлених на відзнаку має бути моє прізвище. Я ж запропонував ім'я колеги — відомого професора О. Федоровського, якому було вже за 70 років і присвятив він більшу частину свого життя медицині, якого від ув'язнення, заслання врятував Олександр Богомолець. Ввели до списку це ім'я. Секретар партбюро факультету підійшов до мене й каже, що є завдання скласти список осіб, перспективних для вступу в партію. «Треба тобі, то пиши», — кажу. Я був безпартійний. Докторську захищав у Москві. Я тоді був на кафедрі Василя Братуся, який уже не був міністром, але оперував. Він вирішив створити Центр

Державну премію України в галузі науки та техніки Петрові ФОМІНУ вручає Президент України Віктор ЮЩЕНКО (2005 р.)

член партії. Він протягнув мене кандидатом у члени партії. Я пробув у її лавах надто мало, бо партія розвалилася. Але професором Київського медінституту став.

«ОБРАЗНО КАЖУЧИ, ЗАВЖДИ ВМИРАЮ РАЗОМ З ПАЦІЄНТОМ»

— Ви стільки людей оперували. Були, мабуть, серед них і відомі політики, артисти, співаки, інші публічні люди? Наскільки Вам з ними було тяжко чи легко?

— Я, образно кажучи, завжди вмираю разом з пацієнтом. Активно стежу за хворим і після операції, займаюся його проблемами. З Рогачовою на початках працював у міській лікарні, колектив бачив, що я не той, який приїхав із Сибіру, щоб тут узяти Бога за бороду, а пропадав щоденно в лікувальному закладі, був біля хворих. Один з наших лікарів згодом став завідувачем хірургічного відділення

у Феофанії. Увечері він мені телефонує та каже, що завтра за мною приїде машина о восьмій годині, треба оперувати пацієнта. Ранком привезли мене у Феофанію, а туди доправили од-

вати. «Чому зволікаємо?», — перепитав він. І його доправили в операційну. Вже накладав останній шов, головного пацієнта країни екстубували, раптом він повертає голову й мовить: «Петре, а ти мав рацію».

Оперував й одного з генералів. Він був за кордоном, коли в нього стався спонтанний розрив стравоходу. Його там прооперували, але на п'яту чи шосту добу в нього розійшлися шви. Почався гнійний медіастеніт. Десь через три тижні чартерним рейсом генерала привезли до Києва. Скликали консилиуми, на якому були професори з Москви, Санкт-Петербурга. На одній з чергових таких нарад я висловив власне міркування. Звісно ж, знайшлися одразу ті, які не погодилися зі мною. Тоді запропонував поважному пацієнту вибрати самому собі хірурга. І він попросив мене оперувати.

— Хвилювання перед операцією є завжди у Вас?

— Кажете, знаєте англійську, французьку мови. Чи доводилося оперувати за кордоном?

— Звичайно. Побував майже у сорока країнах світу. Працював сім місяців у Південно-Афри-

Академік Петро ФОМІН на тлі портретів своїх Учителів — академіка Андрія Савиних і професорки Валентини Рогачової

канській Республіці. В Дакоті (США) один з професорів мені, як студентові, пояснював, як виконуватиме зараз оперативне втручання. Я вислухав і мовлю, що доцільніше її провести за моїм варіантом. Триває операція. Бачу, потіє, нервує, хоче довести, що він правий, не виходить. Тож закінчив операцією згідно з моїм баченням. Після операції підійшов до мене, обняв і сказав, що я дуже грамотний хірург. У госпіталі Великобританії теж була цікава ситуація. Хворому — 74 роки, шість років тому переніс операцію з приводу синдрому Леріша. При обстеженні кажуть, що в нього рак. Його кладуть на операцію. Запитують, чи згоден пацієнт, щоб я його оперував за своєю методикою. Все офіційно оформили. Не знаходжу пухлини в шлунку. У мене з англійським професором виникає гаряча суперечка. Я проти видалення шлунка. Наступного дня весь госпіталь гудів, що хірург з України зберіг шлунок хворому. Вдячний пацієнт мені потім шість років поспіль телефонував, вітав з Різдвяними та Новорічними святами й казав: «Професоре, я живий!».

— Зараз оперуєте?

— Безумовно.

— Доля Вас сама вибрала хірургом. І не простим, а від Бога. Ви розробили, теоретично обґрунтували та впровадили в клінічну практику малоінвазивні технології й прилади для лікування шлунково-кишкових кровотеч.

— Нині відомо 106 причин шлунково-кишкових кровотеч. З них половину складають виразки шлунка чи дванадцятипалої кишки.

(Продовження на стор. 9)

Петро ФОМІН (праворуч) і перший президент Всесвітньої асоціації раку шлунка (Краків, Польща)

шлунково-кишкових кровотеч у Києві. Йому потрібні були фахівці. І він мене запросив до себе на кафедру. Став я на посаду доцента, потім захистив докторську, каже, треба професора отримати. А професора не дають, бо не

лікарні, колектив бачив, що я не той, який приїхав із Сибіру, щоб тут узяти Бога за бороду, а пропадав щоденно в лікувальному закладі, був біля хворих. Один з наших лікарів згодом став завідувачем хірургічного відділення

Петро ФОМІН на церемонії прийому у мера м. Стаффорд, Великобританія (2002 р.)

ного з прем'єр-міністрів України. Мені випало оперувати його. Оперував відтак і одного з президентів України. Тоді консилиум мав іншу точку зору, ніж я. Зайшов у палату й кажу очільнику держави, що його треба оперу-

— Усе залежить від ситуації, від ступеня тяжкості патологічного процесу й що на хірурга чекає. Іноді висловлюєш можливих три шляхи розв'язання проблеми, але потім виникає ще якийсь четвертий.

Петро ФОМІН оперує в госпіталі Відня, Австрія (2004 р.)

Петро ФОМІН (у центрі) серед учасників конгресу з раку шлунка (Китай, 2012 р.)

АКАДЕМІК, ПОЧЕСНИЙ ПРОФЕСОР ТНМУ ПЕТРО ФОМІН: «ДО ПАЦІЄНТА ЗАВЖДИ СТАВЛЮСЯ, ЯК ДО СВОГО БЛИЗЬКОГО РОДИЧА»

**(Продовження.
Поч. на стор. 6-8)**

Ми стали використовувати електрод або голку й зупиняємо кровотечу або кліпемо. Це при активній кровотечі. Визначилися також з різною характеристикою кровоточивих виразок. З профілактичною метою проводимо й коагуляцію судин. Зараз застосуємо патонівські електрозварювальні технології, які дозволяють нам зробити профілактику можливого рецидиву кровотечі, а вже за загальними анамнестичними даними вирішуємо, чи по-

нині електриком, мешкає в Москві.

– Коли Ви склали власну сім'ю?

– Я одружився на другому році клінічної ординатури (1964 р.) Ось зараз на моєму пальці дві обручки: одна, яка з'явилася під час шлюбу, інша – коли обвінчалися на золотому весіллі. Я разом з дружиною Тамарою Леонтівною вже 55 років. І народили двох доньок – Світлану та Аню. Старша Світлана також лікар, дитячий нефролог, доктор меднаук, молодша Аня закінчила політехнічний інсти-

Петро та Тамара ФОМІНИ з доньками Світланною й Анею

– Чи часто у своє рідне село приїжджали?

– Щорічно під час літньої відпустки відвідував батьків. Треба було допомогти їм заготовити дрова, поратися по господарству. Потім вдалося провести водогін і газогін. Коли батьки відійшли у вічність, то щороку вклонявся їхнім могилам. Лише цього року вперше не поїхав, бо сам трохи прихворів. Шлях все-таки неблизький до рідного Бабєєва, тривалими годинами треба їхати.

– Ніколи не хотіли батьків на старість узяти до Києва, щоб мешкати разом?

– Батьки приїжджали. Більше п'яти-шести днів не витримували. Адже вони звикли бути на

землі, займатися власним господарством. Казали, що не хочуть жити в кам'яній неволі.

**«НІКОЛИ НЕ
БУВАЮ
АМБІТНИМ»**

– 80-ий вересень постукав у Ваше життя. Які емоції приніс Вам?

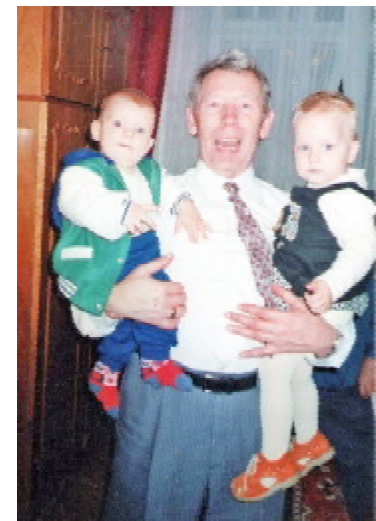
– Гадаю, що ці роки я прожив не даремно. Урятував десятки тисяч життів, повернув пацієнтів у коло своєї родини, це велике щастя. Водночас хочу попросити вибачення в родичів тих, життя яких мені все-таки не вдалося врятувати, не через те, що неграмотний, а через недосконалість ще в багатьох випадках нашої медицини. Пишаюся, що маю учнів, багато з них є нині висококласними спеціалістами, займають різні керівні посади.

– Образно мовите, що завжди виростає разом з пацієнтами.

– Коли до мене заходить пацієнт, він переважно вже «нафарширований» інформацією з інтернету про своє захворювання, десь уже був на консультації в лікарів. Дивлюся на нього й уявляю, з ким матиму справу. Недужий, звісно, заходить схвильований, скутий, у напрузі. Завжди кажу, щоб розслабився, не

звертав уваги на вивіску, що приймає академік. Треба розмовляти по-простому, довірливо, як у священника на сповіді. Інколи обираю навіть жартливую форму розмови й бачу в пацієнта усмішку. Якщо вона з'явилася – то контакту досягнуто. І хворий ділиться вже своїм наболілим щиро. Починається дискусія, я пояснюю, консультую, навіть щось маляю, розповідаю, чому треба відважитися на оперативне втручання.

– Отже, для лікаря головне – людська простота, дохідлива розповідь і повага до пацієнта?

Петро ФОМІН з внуками

– Правильно. До пацієнта треба завжди ставитися, як до свого близького родича. Я ніколи не буваю амбітним, не кажу хворому, якщо не згоден з моєю думкою, то може залишити кабінет (на жаль, така грубість у наших лікувальних установах ще процвітає). Кажу: я висловлюю власну точку зору, а ваше право – вирішувати.

– Петре Дмитровичу, файно дякую за щирю розмову. І сердечно вітаю Вас з прекрасним ювілеєм. Здоров'я Вам, щасливих літ, щоб Ви врятували ще багато-багато людських життів!

Микола ШОТ

Петро ФОМІН (ліворуч) і претендент на Нобелівську премію, професор Такашіма (Токіо, Японія, 2002 р.)

трібно оперувати цього хворого. Якщо потрібно, то оперуємо вже у більш сприятливих умовах, коли в пацієнта вже немає анемії. І віддаємо перевагу органозберігальним операціям.

**«НА МОЄМУ
ПАЛЬЦІ ДВІ
ОБРУЧКИ»**

– На завершення нашої розмови хотілося б почути про Вашу родину. Насамперед скажіть, скільки мали братів чи сестер?

– Узагалі в батьків нас було четверо. Але старші брат і сестра померли немовлятами. Я – третій і є ще брат Віктор, який на два роки молодший мене. Віктор закінчив два вищих навчальних закладів, але працює

тут. Маю дві внучки та одного внука, який зараз навчається в політехнічному університеті. Аня виховує дві доньки, одна з яких після здобуття диплома займається логістикою.

Петро ФОМІН під час відпустки у батьків (1999 р.)

10 вересня виповнюється 80 років почесному професорові ТНМУ, завідувачу кафедри хірургії Національного медичного університету ім. О.О.Богомольця, академіку Петрові Дмитровичу ФОМІНУ.

Вельмишановний Петре Дмитровичу! Сердечно вітаємо Вас з 80-літтям!

Після закінчення Томського медінституту, восьми років роботи хірургом під керівництвом академіка Андрія Савіних та професора Євгена Мешалкіна в Національному медичному університеті імені О.О.Богомольця Ви успішно пройшли майже 50-літній трудовий шлях від асистента до професора, доктора ме-

дичних наук, завідувача кафедри хірургії, академіка Національної академії наук України та Національної академії медичних наук України.

Ректорат, профком і весь колектив ТНМУ ім. І.Я.Горбачевського глибоко поважають і щиро шанують Вас як видатного, відомого в усьому світі вченого-хірурга за надзвичайний внесок у наукову розробку нових методів діагностики та лікування у хірургії, особливо при захворюваннях органів черевної порожнини, а також новітніх мініінвазивних ендохірургічних технологій на рівні всесвітніх стандартів, створення оригінальної хірургічної школи.

Протягом тривалого часу Ви

були головним хірургом МОЗ України, продовжуєте виконувати надскладні оперативні втручання як консультант медичного управління при Державному управлінні справами Президента України.

Особливо цінуємо співпрацю з Вами щодо вдосконалення та модернізації роботи хірургічних кафедр відповідно до сучасних вимог. Вчена рада обрала Вас почесним професором і членом наглядової ради нашого університету.

Ваша праця відзначена почесним званням «Заслужений діяч науки та техніки України», двічі – Державною премією України в галузі науки та техніки, орденами князя Ярослава Мудрого

V, IV, III ступенів, почесними грамотами Верховної Ради та Кабінету Міністрів України, однією з перших відзнак МОЗ України «Хрест Пантелеймона Цілителя».

Свідченням широкого міжнародного визнання Вас як вченого та хірурга-віртуоза є премія імені Т. Більрота, обрання членом низки міжнародних спільнот хірургів та іноземних академій наук, редакцій наукових медичних журналів.

Ваші порядність, інтелігентність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро, самовіддане служіння вітчизняній хірургії заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування новими поколіннями

студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Петре Дмитровичу, доброго здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, активного та щасливого довголіття.

Нехай добром наповнюється хата,

Достатком, щирістю і сонячним теплом,

Хай буде вірних друзів в ній багато,

Прихильна доля огорта крилом!

Ректорат і прфком ТНМУ імені І.Я. Горбачевського

МІСЦЕ, ДЕ ФОРМУЮТЬ НАВИЧКИ ПСИХОЛОГІЧНОГО РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ

Центр психологічного консультування – новий для нашого університету формат, у рамках якого професійні психологи надають комплексну допомогу психосоціального спрямування студентам, викладачам, працівникам вишу. Про всі тонкощі створення нового проєкту – від ідеї до успішної діяльності запитувала у фахівців центру Тетяни Гусєвої та Людмили Богуцької.

– Що стало поштовхом для створення структури саме такого спрямування? Як виник сам задум?

Тетяна Гусєва: «Ідею створити центр психологічного консультування підказали наші студенти. Власне, це була ініціатива студентського парламенту. Адміністрація вишу та ректор ТНМУ, професор Михайло Корда відгукнулися, як й на всі інші цікаві пропозиції, а в результаті маємо Центр психологічного консультування. Нам виділили комфортний для цього виду діяльності кабінет у студентському гуртожитку №1, що на вулиці Живова, 3. Сюди приходять усі очі – уважні до свого психічного здоров'я люди, зацікавлена в особистісному розвитку студентська молодь. У штаті центру два фахівці – завідувачка Тетяна Гусєва, вона асистентка кафедри психіатрії, наркології та медичної психології нашого університету, кандидатка психологічних наук, арт-терапевтка та фахівчиня з психосоматики, членкиня Західноукраїнської асоціації арт-психологів та арт-терапевтів. Сімейна психологиня Людмила Богуцька є провідним фахівцем центру, членкиня Української спілки психотерапевтів і Всеукраїнської спілки психологів, що практикують гештальт-підхід, співзасновниця консультативного центру для жінок «Коліска життя» та проєктів щодо запобігання домашньому насиллю відділу сім'ї та молоді Тернопільської ОДА. Надаємо можливість нашим клієнтам в одному місці у рамках індивідуальних візитів отримати консультацію щодо розв'язання проблем, керуючись Етичним кодексом психолога. Психологічна допомога безкоштовна та конфіденційна.

На психологічне консультування записуємо студентів, викладачів і працівників університету. Від початку роботи центру надали понад 200 консультацій. Розуміючи ситуацію, коли студент не завжди має час чи й просто соромиться спілкуватися віч-на-віч, ми запровадили он-лайн-консультування, яке виявилось доволі дієвим і результативним.

З весняного семестру цього навчального року були організовані зустрічі для студентів у форматі психологічної підтримувальної

– У нашому університеті навчається чимало студентів-іноземців. Чи пропонували їм ці послуги?

Людмила Богуцька: «Створюючи центр психологічного консультування ТНМУ, розуміли, що його відвідувачами стануть і студенти-вихідці з інших країн та навіть континентів. Тому наш центр-полікультурний, це означає, що, працюючи з іноземними студентами, ми враховуємо особливості світогляду та менталітету представників різних культур. Щоб налагодити цей напрямок роботи більш ефективно, створили навчально-практичний курс. До участі запрошуємо студентів, яких цікавлять питання особистісного та професійного розвитку, психотерапевтичне й психологічне консультування. Завдяки підтримці студентського парламенту, вже маємо зацікавлених учасників – студентів з Нігерії, Індії та Марокко. На зустрічах клубу учасники отримують знання й навички для надання підтримувального консультування, які згодом будуть самостійно застосовувати на практиці. Ознайомимо учасників з основами базового консультування, поділимося знаннями про техніки та методи роботи психолога. Практикуючи, застосовуємо різноманітні методи роботи, які годяться нам і перевірені досвідом і до того ж відповідають ситуації – це дієві елементи когнітивно-поведінкової терапії, широке різноманіття арт-терапії, техніки гештальт-підходу, тілесно орієнтованої терапії, транзакційного аналізу. Фахівці центру вдосконалюють свою сферу професійної компетентності. Постійне навчання та розвиток – це те гасло, яким керуємося в роботі. Радо поділимося власними знаннями із зацікавленими студентами. Після проходження навчально-практичного курсу наші учасники допомагатимуть нам відповідати на запити іноземних студентів. Упевнені, що досвід, який вони отримують в нашому центрі, допоможе їм у майбутній професійній самореалізації. Іно-

земні ж студенти, які звертаються до нас за психологічною підтримкою, отримають спеціалізовану психологічну допомогу».

– Які пріоритети визначили у діяльності центру?

Тетяна Гусєва: «Ми вирішили відійти від стандартних психологічних кліше та виокремили основні, на наш погляд, найважливіші ланки й напрямки діяльності такого психологічного осередку. Серед найважливіших – індивідуальне психологічне консультування, профілактично-просвітницька робота та безпосередньо робота кабінету психолога. Особливу роль відвели індивідуальній роботі з клієнтами. Консультування студентів, викладачів і працівників університету, як уже зазначали, про-

в обширі профілактично-просвітницької діяльності створили й постійно наповнюємо корисною в психологічному сенсі інформацією нашу сторінку в мережі Фейсбук та веб-сторінку на сайті ТНМУ, а також зорганізуємо тематичні зустрічі зі студентами та викладачами.

У нашому арсеналі є друкована продукція – просвітницькі флаєри зі стрес-менеджменту та флаєри для полегшення адаптації першокурсників. Розроблені друковані матеріали двома мовами – українською й англійською, їх розповсюджуємо серед студентів. Щопонеділка працює група психологічної підтримки та психоедукації для студентів.

Робота кабінету психологічного консультування триває згідно з графіком чергових годин. Саме на ці години студенти приходять без запису, часто в стані тривоги чи гострої реакції на стрес. Життя непередбачуване й, певна річ, що запланувати зустріч не завжди є змога. Тому й запровадили ці «чергові години», аби студенти отримали швидкий та екстрений доступ до психологічної допомоги.

На початку навчального року розпочнемо новий напрям роботи щодо адаптації першокурсників. Психодіагностика адаптаційних можливостей ще вчорашніх учнів, а нині – студентів першого року навчання, дуже важлива. Бо така проблема, як дезадаптація може позначитися погіршенням роботи пізнавальної сфери, зміною в емоційно-почуттєвому стані, що в майбутньому може спричинити загрозу деформацій у професійній самореалізації.

– Що б побажали нашим читачам?

– Психічного та ментального здоров'я. Недарма ж відомий німецький філософ Артур Шопенгауер стверджував, що дев'ять десятих нашого щастя залежить від здоров'я. Насправді життя просте, проте ми чомусь вперто намагаємося його ускладнити».

Лариса ЛУКАЩУК

Тетяна ГУСЄВА

групи. Її напрямок – міжособистісна взаємодія з елементами психоедукації. Учасники – молодь, яку цікавить самопізнання та розвиток. Хтось прийшов, аби «підсилити» чутливість до себе та самосприйняття, когось привабила можливість отримати навички ефективніше долати стреси та виклики, які так часто нині підсуває сучасний ритм життя. Всі учасники групи навчилися впевненіше почуватися у спілкуванні та у стосунках з іншими. Вже цього навчального семестру продовжимо роботу групи й, звісно, до участі запрошуємо всіх охочих, щоправда, за попередньою співбесідою з психологом».

Людмила БОГУЦЬКА

водимо як в очній формі, так і в он-лайн-режимі, тобто дистанційно. Серед тих двохсот консультацій, які вже провели, 191 – для студентів, а 18 – для педагогічних працівників.

Консультації проводимо щодня – з понеділка до п'ятниці, але попередньо потрібно записатися за телефонами, також надаємо психологічну допомогу в он-лайн-форматі. В пріоритеті роботи нашого кабінету – індивідуальний підхід до клієнтів, тому графік намагаємося організувати гнучкий, так, аби він щонайбільше відповідав потребам і запитам наших відвідувачів.

ЛОКАЦІЯ ДЛЯ ПЕРШОКУРСНИКІВ

Шановні першокурсники! Раді вітати вас у Тернопільському національному медичному університеті імені І.Я. Горбачевського.

Вступ до університету – новий та незвіданий етап вашого життя, який принесе багато можливостей для особистісного та професійного зростання, відкриє широкі обрії спілкування та комунікації з новими людьми. Але процес адаптації в новому середовищі – немінучий. Для когось він минає без особливих труднощів, а комусь потрібна підтримка, рука досвідченішого товариша чи, до прикладу, поради професіоналів. Сподіваємося, що ці настанови фахівців допоможуть вам пройти цей етап вашого життя легко та без особливих хвилювань.

Поради до часу:

1. Дайте собі час на те, щоб нове місце стало близьким і рідним. Пам'ятайте: адаптація стосується всіх і може тривати від трьох днів до півтора року та більше.

2. Перед початком навчального процесу познайомтеся з містом: карта вулиць, тролейбуси, маршрутки, крамниці, навчальні корпуси, гуртожиток, автовокзал, залізничний вокзал тощо. Запам'ятайте факультет, номер групи, корпуси, навчальні аудиторії та куратора чи ментора (бажано в обличчя). Це допоможе швидко орієнтуватися й менше нервувати.

3. Подумайте, як діяти у ситуації труднощів чи непорозумінь. Наприклад, у разі надзвичайної події (вкрали гаманець, заблукав, опинився в неприємній компанії) – право на терміновий дзвінок. Кому

можна телефонувати будь-коли – мамі, татові, сестрі чи всім одразу? У жодній складній ситуації не залишайтеся самотніми!

4. Дуже важливо визначитися з питанням, скільки часу витратити на навчання, скільки на вдосконалення своїх здібностей, на відпочинок і дозвілля. Приділіть увагу плануванню – й усе стабілізується.

5. Ставте питання. Мета студента – пізнати світ. Тому якщо чогось не знаєте – запитуйте.

6. Насолоджуйтеся студентством. Будьте активним. Беріть участь у студентському житті: всі події, які відбуваються в університеті, заслуговують на увагу.

7. Залишайтеся собою у будь-яких ситуаціях.

8. Люди – це ресурс. Налагоджуйте контакт з оточенням, спілкуй-

теся з одногрупниками, з якими починаєте вчитися та мешкаєте в гуртожитку. Згодом кожен займе свою нішу в колективі, але поки що ніхто нікого не знає. Вмійте слухати, не перебиваючи. Будьте ввічливі, доброзичливі й щирі з тими, хто вас оточує. Приймайте колектив таким, яким він є.

9. Проявляйте цікавість і самостійність. Не бійтеся бути оригінальним у своїх думках і міркуваннях. Займайтеся професійним саморозвитком. Виробляйте навички самостійності в навчальній і науковій роботі, а також у побуті.

Адаптація (процес пристосування до нового) часто супроводжується відчуттям дезорієнтованості, часткової розгубленості. Не хвилюйтеся, це нормально й природно. Адже ви в процесі прийняття нового періоду зі своїми правилами та відповідальністю.

Якщо ж у вас виникнуть труднощі в адаптації чи щодо організації свого

часу, а також проблеми у стосунках з батьками, друзями, викладачами, завжди можна отримати допомогу в Центрі психологічного консультування ТНМУ. Консультація з психологом допоможе знайти внутрішні ресурси для їх вирішення.

Якщо ж хочете поліпшити комунікаційні навички, легше й швидше налагоджувати стосунки з оточенням, запрошуємо стати учасниками групи психологічної підтримки для студентів.

Бажаємо успіху! Навчайтеся із задоволенням!

Центр психологічного консультування ТНМУ: вулиця Живова, 3, гуртожиток №1 ТНМУ.

Фахівці центру: Тетяна Гусєва – 0677899410, Людмила Богуцька – 0975006924

Сторінка ФБ-<https://www.facebook.com/psycentr.consult/>

Веб-сторінка <https://sites.google.com/tdmu.edu.ua/cpk/>

..... До 120-річчя з дня народження мовознавця, письменника Бориса Антоненка-Давидовича

МОВНА МІСІЯ: ЗНИЩИТИ НЕМОЖЛИВО ЗДІЙСНИТИ

Він відмовився зросійщувати словник української мови. І відмова ця коштувала йому волі. Могла насправді коштувати й життя. Але на нещадну проу з радянським свавіллям стали, на жаль, нині невідомі філологічні боги.

Спочатку же Борисові Дмитровичу Антоненку-Давидовичу ніщо не віщувало таких поневірянь.

Народився він 5 серпня 1899 року в передмісті міста Ромни — Засуллі в родині залізничника. У ті часи це означало чимало. Наприклад, шанс на пристойну освіту. Тож він 1917 року закінчив Охтирську гімназію. Потім навчався, але не закінчив фізикоматематичний факультет Харківського університету та історико-філологічний факультет Київського університету. Не закінчив, бо змінився суспільний лад. Він 1919 року пішов служити до Армії Директорії.

І це була не єдина його «вада». Іншою «вадою» стала його любов до рідної мови. Він — говорив українською, знав українську, захищав українську. Доводив, що вона — сучасна, багата, модерна. Тож її треба вчити, а не звужувати до фольклорних піснеспівів чи максимально зближувати з російською. Але українська й російська — мови різні. Неозброєним оком видно. Хіба ні? Отож бо. Воно то видно, але своє бачення в ті часи було безпечніше тримати при собі. Він занадто любив життя, тож 1933

року не зміг наважитися на те, що зробили два Миколи (Хвилювий та Скрипник), — через зневіру вкоротили собі віку. Натомість тікав. У Казахстан. Де взявся при тамтешньому державному видавництві перекладати казахську літературу українською та навпаки. Але від тогочасної влади було не сховатися навіть у безкраїх казахських степах. Тож за відмову вписувати в українські словники слова, які б максимально уподібнювали словниковий склад мови української до мови російської, 1935 року був звинувачений в «інакомислії», але звинувачення не визнав. І отримав смертний вирок. Щоправда, ось тут філологічні боги, які не були блягузми й пристосуванцями, й вирішили за нього вступитися, бо мали на нього неабиякі величезні плани. Розстріл замінили на десять років таборів. Хоча при тому йому дісталось, як Мазепі та Шевченку — разом: влада наказала ім'я проклясти й заборонити згадувати, всі твори вилучити — і спалити. Тож десять років він будував залізниці, довбав мерзлу землю, працював шахтарем і «лупав цю скалу» упрямо значенні слова — важким кайлом. Щоб усім смертям на зло вижити-таки. 1946 року повернувся до Києва й без суду отримати новий вирок — цього разу довічне заслання у Красноярський край.

Сталін нарешті помер. З'ясувалося, що справа на Антоненка-

Давидовича, як і тисячі інших справ, сфабрикована. 1957 року його реабілітували. І навіть поновили у складі Спілки письменників України. Хоча це була така суєта суєт і мізерщина, що й думати про неї не хотілося.

Натомість гадалось про інше: про неоплатний борг перед рідною мовою. Якою він — нехай і подумки — відчайдушно підспівував собі, вгризаючись кайлом у бездонні надра сибірських копалень.

Це вона тримала його. Це за неї він тримався.

Тож 1970 року побачило світ те, заради чого так опікувалися його долею загадкові філологічні боги, — «Як ми говоримо?». Пра-

ця про чистоту української літературної мови.

Книжку видав «Радянський письменник». Звісно, зі скороченням. Тому пізніше повніший варіант надрукувало об'єднання українських письменників Америки «Слово», одне з видавництв Нью-Йорка, Канадський інститут українських студій... Потім були іще перевидання. Не одне.

Він же, нарешті, виконав свою місію. Борис Антоненко-Давидович. Для якого настільки важко «на каком языке», що він за це пішов у «Сибір неісходиму». І вижив. За нелюдських умов. Аби написати одну з найвідоміших книжок про українську мову.

Узагалі творчий шлях Б.Д. Антоненка-Давидовича як письменника можна поділити на два періоди: перший — від 1923 до 1933 року, другий — від 1957 до 1984 року. У перший період видано 14 книжок. Серед них найважливіші твори: «Запорошені силуети» (1925), «Тук-тук» (1925), «Синя волошка» (1927), «Смерть» (1928), «Справжній чоловік» (1929), «Печатка» (1930), «Землею українською» (1930). Залишилися незавершеними романи «Січ-мати» і «Борг». Доля останнього невідома.

Другий період творчості знаменується появою 1961 року в журнальному варіанті роману «За ширмою». До другого періоду творчості належать також твори «Золотий кораблик», «Образ», «Так воно показує»,

«Слово матері», «Вибрані твори» (1967).

Проте у зв'язку з відмовою свідчити на суді, під час другого арешту над українським істориком, дисидентом, політ'язнем В.Я. Морозом 1970 року зазнає тиску: його перестають друкувати (тобто позбавляють можливості заробітку), обшуковують, вилучають рукописи та друкарську машинку, цькують у пресі. У той час він не переставав писати, відкладаючи написане в «папку». Серед тих творів «Сибірські новели», оповідання «Спокуса», «Гроза», «Так воно показує», «Чистка» та інші.

До самої смерті Б.Д. Антоненка-Давидовича, що настала 9 травня 1984 року, тривало при низливе цькування та замовчування письменника, який був змушений жити на скромну пенсію. У той же час за кордоном, зокрема, в Болгарії, Англії, Канаді, США і навіть у далекій Австралії його твори видавали окремими книжками, широко відзначали ювілеї письменника. І лише через п'ять років після смерті Бориса Дмитровича в Україні вийшла його книга художньої прози «Смерть. Сибірські новели. Завищені оцінки», за яку йому посмертно 1992 р. присуджено Державну премію ім. Т.Г. Шевченка.

Степан ВАДЗЮК,
завідувач кафедри
фізіології з основами біоетики
та біобезпеки, професор

ВІТАЄМО!

4 вересня виповнилося 90 років ветерану ТНМУ кандидату біологічних наук Сергію Семеновичу КУЛЯНДІ.

Вельмишановний Сергію Семеновичу! Сердечно вітаємо Вас з 90-літтям!

Після закінчення природничого факультету Кременецького педагогічного інституту, 17-ти років роботи (спочатку в середній школі, згодом — у Тернопільському педагогічному інституті), у стінах Тернопільського медуніверситету Ви успішно пройшли понад 21-літній трудовий шлях — спочатку методиста, відтак викладача біології підготовчого відділення, кафедри біології.

Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас як досвідченого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Особливо цінуємо Ваш внесок у методичне забезпечення навчального процесу та становлення підготовчого відділення.

Активною була Ваша громадська

діяльність, зокрема, як куратора студентських груп, лектора товариства «Знання», голови групи народного контролю першого курсу.

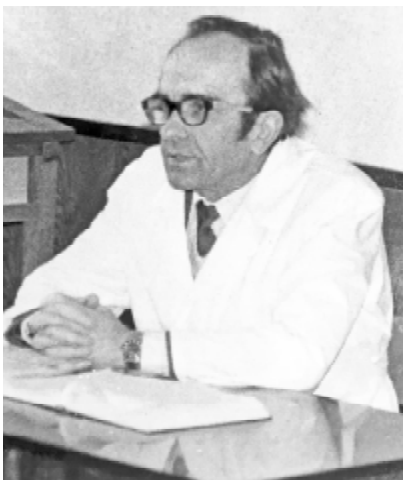
Ваша професійна й громадська діяльність відзначені медаллю «Ветеран праці», грамотами та подяками ректора.

Ваші порядність, працелюбність, інтелігентність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Сергію Семеновичу, доброго здоров'я, невичерпного життєвого оптимізму, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, активного та щасливого довголіття.

Хай щастя панує у Вашому домі і радість у ньому живе, здоров'я міцного і щирої долі хай Бог посилає і Вас береже!

Ректорат і профком ТНМУ імені І.Я. Горбачевського

14 вересня відзначатиме ювілейний день народження ветеран ТНМУ доцентка Неоніла Харитонівна МИКУЛА.

Вельмишановна Неоніло Харитонівно! Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, а згодом, після року практичної лікарської роботи, успішно пройшли 35-літній трудовий шлях асистентки, старшої викладачки, доцентки кафедри анатомії людини.

Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас як одну з талановитих випускниць першого покоління, відомого науковця, висококваліфіковану, досвідчену педагогиню та виховательку студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Усім пам'ятна Ваша активна громадська діяльність, зокрема, як багатолітнього профорга кафедри, однієї з кращих ку-

раторок студентських груп, лекторки товариства «Знання».

Ваша професійна та громадська діяльність відзначені численними грамотами і подяками ректора.

Ваші порядність, працелюбність, інтелігентність, жіночність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановна Неоніло Харитонівно, доброго здоров'я, невичерпного життєвого оптимізму, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, активного та щасливого довголіття.

Бажаємо щастя, здоров'я і сили, Щоб довгі літа плечей не схилили, Щоб спокій і мир панували на світі, Щоб радість знайшли Ви в онуках і дітях!

Ректорат і профком ТНМУ імені І.Я. Горбачевського

